

στον Στάθη Τσαγκαρουσιάνο για το χθες, το σήμερα και το ΑΥΡΙΟ ΤΗΣ

ΟΙ ΓΥΜΝΕΣ ΜΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Πώς φτάσαμε στην υπογραφή της «αυλαίας»

Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΚΟΡΑΗ

Το ρεπορτάζ αυτό θα μπορούσε να έχει τίτλο «το χρονικό μιας προαναγγελθείσας παραίτησης». Της ιστορικής παραίτησης του Ανδρέα Παπανδρέου την οποία υπέγραψε μέσα από την εντατική του «Ωνάσειου» στις 7.45 το βράδυ της Δευτέρας. Ήταν η μεγάλη στιγμή του Ανδρέα Παπανδρέου. Και είχε προετοιμαστεί τις τελευταίες ημέρες τόσο μεθοδικά, που θα ήταν αδύνατον να μην έχει «αίσιον τέλος». Ενα αίσιον τέλος από το οποίο όλοι έμειναν ευχαριστημένοι:

★ Ο ίδιος ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο οποίος παρέμεινε «ο ηγέτης και ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ» πλήρης δόξης και χωρίς να έχει υπογράψει κείμενο το οποίο ανέφερε τη λέξη «παραίτηση» -αντίθετα τονίζοντας ότι «η δική μου αδυναμία αυτής της περιόδου δεν πρέπει να γίνει τροχοπέδη για τη χώρα, την κυβέρνηση και το ΠΑΣΟΚ» (που σημαίνει ότι «μπορεί και να ξαναγυρίσει»).

★ Το ΠΑΣΟΚ, που βγήκε από τη δύσκολη θέση να λύσει μόνο του το γόρδιο δεσμό και προχωρεί πλέον με τη συναίνεση και του προέδρου του στην εκλογή νέου Πρωθυπουργού.

★ Τα παιδιά του Πρωθυπουργού που εκπροσωπήθηκαν στην ιστορική συνάντηση της παραίτησης από τον Γιώργο Παπανδρέου ο οποίος και επισήμως είχε αναλάβει την ευθύνη να μιλήσει στον πατέρα του, αλλά και από τον Αντρέα που καμιά σχέση δεν έχει με την πολιτική «αλλά έπρεπε να είναι εκεί» για τις σχετικές εντυπώσεις.

★ Η σύζυγος του πρωθυπουργού, η οποία επίσης δεν θα έπρεπε να είναι εκεί αλλά ήταν υποδηλώνοντας τον καθοριστικό ρόλο που έπαιξε για να πειστεί ο Ανδρέας Παπανδρέου να παραιτηθεί -γεγονός το οποίο «διαφώνησε» και ο Τηλέμαχος Κυτήρης, στο χθεσινό μπρίφινγκ.

Η αντίστροφη μέτρηση

Η υπογραφή μπήκε προχθές, αλλά η αντίστροφη μέτρηση για την ιστορική παραίτηση του Ανδρέα Παπανδρέου ουσιαστικά άρχισε από την περασμένη Πέμπτη (11/1) όταν η Δήμητρα Λιάνη, για πρώτη φορά από τη στιγμή που άρχισε η περιπέτεια του «Ωνάσειου», συναντήθηκε να «πειστεί ο (τότε) πρωθυπουργός να παραιτηθεί», όπως αναφέρουν απολύτως έγκυρες πληροφορίες μας. Τα στελέχη που γνώριζαν πολύ καλά τον Ανδρέα Παπανδρέου ήταν βέβαια ότι «το μόνο πρόσωπο που θα μπορούσε να του πει να παραιτηθεί χωρίς να τον πληγώσει πολύ και να το ακούσει κιόλας ήταν η Δήμητρα». Γι' αυτό και προσπάθησαν να τη μεταπείσουν.

Οι πιέσεις που δέχονταν η Δήμητρα Λιάνη εντάθηκαν ιδιαίτερα μετά τη γνωστή συνέντευξη του γραμματέα του ΠΑΣΟΚ Κώστα Σκανδαλίδη (7/1) η οποία έθετε χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των εξελίξεων. Τα πρόσωπα με τα οποία δέχονταν να συζητήσει τις εξελίξεις ήταν κυρίως οι Κώστας Λαλιώτης, Γιώργος Λιάνης, Πέτρος Λάμπρου, Αντώνης Λιβάνης και Χρήστος Παπουτσής (μια-δυο συζητήσεις έκανε και με το γιο του πρωθυπουργού τον Γιώργο Παπανδρέου αλλά οι σχέσεις τους είναι τιπικές).

Εκεί λοιπόν που η Δήμητρα Λιάνη ακόμη και στις 10/1, δηλαδή, την προηγούμενη ημέρα πριν από τη στροφή των 180 μοιρών, διέψευθε τον προσωπικό γιατρό του συζύγου της Δημήτρη Κερεμωτίνο λέγοντας ότι «δεν μπορεί ο πρόεδρος να κάνει πολιτικές συζητήσεις μέχρι το τέλος της εβδομάδας», είπε το μεγάλο «ναι». Ενα «ναι» που το απέδειξε με πράξεις:

11/1: η Δήμητρα Λιάνη διοχετεύει στα μέσα ενημέρωσης την πληροφορία ότι είτε στον πρωθυπουργό «πρόεδρο ο Τύπος γράφει ότι

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΠΡΟ-ΑΝΑΓΕΛΘΕΙΣΑΣ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗΣ

ζητούν την παραίτησή σου».

13/1: το περιβάλλον της διοχετεύει στον Τύπο ότι έγινε πολιτική συζήτηση στην εντατική (...κι αν δεν «μπορούσε» να γίνει πριν από ελάχιστες ημέρες). Σύμφωνα με αυτήν ο Αντώνης Λιβάνης λέει αρκετά πράγματα στον πρόεδρο για την πολιτική κατάσταση, κρούοντας για πρώτη φορά το «καμπανάκι».

14/1: «Βαθιά λυπημένος είναι ο Ανδρέας Παπανδρέου», υποστηρίζουν άτομα του στενού περιβάλλοντος της συζύγου του. Η ίδια η Δήμητρα Λιάνη φέρεται να λέει στα στελέχη και σε φίλους της ότι «**τώρα αρχίζει ο Γολγοθάς μου**» υπονοώντας ότι πλησιάζει η ώρα που θα πει στον Ανδρέα Παπανδρέου ότι «πρέπει να παραιτηθεί»...

Το ίδιο βράδυ άτομα του στενού περιβάλλοντός της λένε κι εκείνα στην «Ε» ότι «η παραίτηση του Ανδρέα Παπανδρέου είναι θέμα ίσως και ωρών, μια και το κλίμα που έχει διαμορφωθεί στον έκτο όροφο του «Ωνάσειου» είναι σε πλήρη σύμμοια με αυτό που υπάρχει έξω». Στο ερώτημά μας και «αν δεν παραιτηθεί ο πρόεδρος»; απαντούν: «Αποκλείεται να μη γίνει αυτό, διότι ο τρόπος που γίνεται η προσέγγιση δεν του αφήνει περιθώρια να μην παραιτηθεί».

15/1: Ο Ανδρέας Παπανδρέου παραιτείται

Πιο ποηλά ήταν τα «όχι» της

Και όμως, μέχρι πρότινος η στάση της Δήμητρας Λιάνης ήταν άκαμπτη. Και αυτό το αποδεικνύουν οι δηλώσεις της τις οποίες έκανε κατά καιρούς:

19/12/95: στην «Ε»: «Θα στηρίξω τον Ανδρέα Παπανδρέου σε οποιαδήποτε απόφασή του», (ασχέτως αν βοήθησε στη συνέχεια και εκείνη για να τον πείσει να παραιτηθεί).

3/1/96: στο περιοδικό «Colt»: «Θα είμαι ο τελευταίος άνθρωπος που θα πάρει πρωτοβουλία να πει οτιδήποτε στον Ανδρέα που θα τον κάνει κακό. Αυτή τη στιγμή γίνεται ένα έγκλημα. Αρνούμαι να συμπράξω. Δεν το κάνω. Ήθελα να ξέρω γιατί στο Χέρφιλντ που κάναμε δύο-μυοί μήνες να γυρίσουμε, δεν συνεδρίασαν τα όργανα και δεν πήραν αποφάσεις. Τώρα το κάνουν από την τρίτη μέρα».

7/1/96: Η «Ε» δημοσιεύει ασφαλείς πληροφορίες που φέρουν τη Δήμητρα Λιάνη να έχει εξοργιστεί με τη συνέντευξη του Κώστα Σκανδαλίδη. «Φέρνουν προ τετελεσμένου τον πρόεδρο», φέρεται να είχε.

8/1/96: δηλώνει στην «Ε»: «Ο Ανδρέας Παπανδρέου έχει ανοιχτά γραμμάτια στη ζωή».

Η κρίσιμη ημερομηνία που πείστηκε η Δήμητρα να πει το «ναι» ο Ανδρέας, ενώ άγνωστα μένουν τα ανταλλάγματα

9/1/96: διευκρινίζει στο «Μέγκα» ότι η δήλωσή της περί «γραμμάτων» που έκανε στην «Ε» ήταν «βασικά ανθρώπινη και σημαίνει ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου έχει δώσει μία μάχη και την έχει κερδίσει γιατί έχει την αίσθηση και την πίστη ότι δεν έχει τελειώσει ακόμη».

10/1/96: ενώ οι θεράποντες γιατροί του Πρωθυπουργού με δηλώσεις τους στην «Ε» δίνουν το πράσινο «φως» στα στελέχη του ΠΑΣΟΚ να αρχίσουν να επικοινωνούν με τον Ανδρέα Παπανδρέου και να τον ενημερώνουν, η Δήμητρα Λιάνη δηλώνει στο «Μέγκα», ότι «ο Πρωθυπουργός δεν θα είναι σε θέση από άποψη κατάστασης της υγείας του να κάνει πολιτικές συζητήσεις μέχρι το τέλος της εβδομάδας».

Την άλλη ημέρα αλλάζει στάση και αρχίζει να βοηθάει και η ίδια στην προετοιμασία της παραίτησης του Ανδρέα Παπανδρέου.

Γιατί είπε το «ναι»

Επειδή, λοιπόν, αυτή η αιφνίδια αλλαγή στη στάση της Δήμητρας Λιάνης προκάλεσε ερωτηματικά, κάναμε ρεπορτάζ το οποίο έδειξε τα εξής:

Πρώτον, τις προηγούμενες ημέρες μιλώντας με τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ που κατέβηκαν στο «Ωνάσειο» έλεγε ότι «το ΠΑΣΟΚ οφείλει να δείξει σεβασμό στον ιδρυτή και πρόεδρό του» και ότι «κανένας -ούτε η ίδια- δεν θα μπορούσε να μπει μέσα στην εντατική και να του πει να παραιτηθεί». «Θα ήταν πολύ σκληρό, δεν θα το δεχτώ», φέρεται να είχε.

★ Ο Αντώνης Λιβάνης, ο Κώστας Λαλιώτης και όλοι οι άλλοι με τους οποίους έκανε αυτές τις συζητήσεις τη διαβεβαίωναν ότι «φυσικά και σεβεται» όλο το ΠΑΣΟΚ τον πρόεδρό του» και θα ήταν «μεγάλο πλήγμα για όλους να προχωρήσουν χωρίς και τη σύμφωνη γνώμη του».

★ Όταν αρχίζει να κάμπτεται, με πρόταση του Κώστα Λαλιώτη όπως αναφέρουν οι πληροφορίες μας, αποφασίζεται να συνταχθεί ένα κείμενο το οποίο θα υπέγραφε ο Ανδρέας Παπανδρέου και θα σήμαινε την παραίτησή του, χωρίς όμως, αυτό να φαίνεται από το κείμενο. Επιπλέον το κείμενο «θα άφηνε ανοιχτό το περιθώριο της επιστροφής του Ανδρέα Παπανδρέου», γεγονός που ευχαρίστησε ιδιαίτερα τη Δήμητρα Λιάνη.

Αφού συμφωνήθηκε το γενικό περίγραμμα της επιστολής - παραίτησης του Ανδρέα Παπανδρέου στον έκτο όροφο του «Ωνάσειου», ανέλαβαν να το συντάξουν ο Τηλέμαχος Κυτήρης και ο Νίκος Αθανασάκης. Τήρησαν τα απύκνω «συμφωνηθέντα» και την περασμένη Κυριακή το διάβασαν και στη Δήμητρα Λιάνη η οποία και το ενέκρινε.

Μετά και από αυτό «ήταν θέμα ωρών» η παραιτήση του Ανδρέα Παπανδρέου. Κι όταν εκείνος ζήτησε ένα κείμενο παραίτησης να το υπογράψει (το πρωί της Δευτέρας) ήταν έτοιμο κιόλας.

Τι μένει σαν μια τελευταία γεύση; Οι ήξεραν τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ πως αν δεν έλεγε εκείνη το μεγάλο «ναι», ο πρόεδρος τους ίσως να αρνιόταν να παραιτηθεί και θ' αναγκάζονταν να προχωρήσουν χωρίς εκείνον, πράγμα που αρκετοί δεν το ήθελαν. Ήξερε όμως και η Δήμητρα Λιάνη ότι χωρίς τη δική της συναίνεση δεν θα είχε «αίσιον τέλος» η υπόθεση της παραίτησης του Ανδρέα Παπανδρέου. Και αυτό το διαπιστευτήθηκε. Εστω και αν αυτά που της έδωσαν ήταν μόνο η προσωπική διαφήμισή της για το θετικό ρόλο που έπαιξε και μια ελπίδα (χωρίς μέλλον) για το ενδεχόμενο να ξαναεπιστρέψει ο Ανδρέας Παπανδρέου στην πρωθυπουργία.

Και απ' ό,τι φαίνεται -γιατί ποτέ δεν ξέρουμε όλα όσα παίζονται στο παρασκήνιο- ήταν μάλλον η πρώτη φορά που η Δήμητρα Λιάνη έδωσε τόσα πολλά για να πάρει τόσο λίγα!

ΓΥΡΙΣΤΕ ΣΕΛΙΔΑ

πήρε ένας φυσιολογικός άνθρωπος που αντιδρούσε φυσιολογικά. Δεν ήμουν το θηλυκό που ήθελε πάντα προστασία, αλλά θηλυκό που υπεράσπιζε τον εαυτό του καλύτερα και από δέκα άνδρες μαζί.

• **Δηλαδή, όταν διαβάζατε αυτά τα δημοσιεύματα, πώς αντιδρούσατε;**
— Κοιτάζετε, στην αρχή ήταν επώδυνο πολύ. Στη συνέχεια επέδρασε πάρα πολύ ο Παπανδρέου πάνω μου, που είναι πάρα πολύ στωικός σε όλα αυτά, με μία σοφία υπεράνω. Δεν μπορώ να μην το πω, έχω επηρεαστεί και διδαχτεί απ' αυτόν.

Αλλωστε πιστεύω ότι όλα αυτά τα έχει ανατρέψει, πολλές φορές η νομοτέλεια της ζωής. Διότι και το '89, μετά από δίκες, από λάσπη, από φωτογραφίες, από τόνους συκοφαντιών, ήρθε η νίκη του 47% που ήταν και μία νίκη προσωπική, πέρα από πολιτική. Αυτό ήταν μια δικαίωση. Και άνθρωποι οι οποίοι τώρα βγάζουν το μένος τους για μένα, δεν θα 'ναι πάντα έτσι. Αυτό είναι μια προσωρινή φάση. Όλη αυτή την επίθεση την είχα υπόψη μου ότι επρόκειτο να γίνει μήνες πριν.

• **Και δεν κάνατε τίποτα για να την αποτρέψετε;**

— Ε, δεν μπορούσα να κάνω και πολλά πράγματα. Τι θα μπορούσα να κάνω όταν εδώ έχουμε κέντρα εξουσιών τα οποία διαθέτουν μηχανισμό και μέσα στο ΠΑΣΟΚ, γιατί αυτό προερχόταν κυρίως από τον χώρο του ΠΑΣΟΚ. Η αποκομμή του Ανδρέα Παπανδρέου. Λοιπόν αυτό είχε αρχίσει από παλιά, ήταν το χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου, πολιτικού θανάτου εννοώ, πολύ πριν αρρωστήσει ο πρόεδρος.

• **Και σεις, ποια νομίζετε ότι θα 'ναι η προσωπική σας δικαίωση, κατ' αναλογία του '89;**

— Αυτό δεν το ξέρω. Κατ' αρχήν πιστεύω - και μου αρκεί αυτό - ότι ο Παπανδρέου θα βγει ζωντανός από δω.

• **Το πιστεύετε πραγματικά;**

— Ναι. Με βαρύ ένστικτο, χωρίς να είμαι μάγος και χωρίς καμία αστρολογική πρόβλεψη - γιατί το θέλουν κι αυτό.

• **Το θύγει όλη η Ελλάδα.**

— Ακριβώς, λοιπόν, επειδή το θύγει και όλη η Ελλάδα. Πιστεύω ότι έχει ανοιχτά γραμμάτια με τη ζωή, έχει πράγματα να δώσει ο Παπανδρέου. Τον ξερω όπως δεν το ξέρει κανείς και ξέρω ότι δεν έχει τελειώσει τις εκκρεμότητές του, τον κύκλο της ζωής του. Έχει να διαδραματίσει ακόμη ρόλο, είτε είναι πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ είτε είναι εκτός πολιτικής, διότι υπάρχουν αναλλοίωτοι προσηλωμένοι, αλλά δεν υπάρχουν ηγέτες. Είναι ο τελευταίος ηγέτης του αιώνα μας.

ΑΓΓΛΙΑ

«Τέλος μιας εποχής»

«ΜΕΓΑΛΗ
Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ
ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ»

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Η είδηση της παραίτησης του Ανδρέα Παπανδρέου μεταδόθηκε από όλους, σχεδόν, τους κοινοτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς. Αμέσως μετά την ανακοίνωσή της η είδηση είχε εγγραφεί στα «τελέτς» - τα ειδησεογραφικά κείμενα, που διαβάζουν οι περισσότεροι ευρωπαίοι τηλεοπτικοί σταθμοί. Η παραίτηση, με αναφορά στην προσωπικότητα και την ασθένεια του Έλληνα πρωθυπουργού, περιελάμβαναν στα τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά ειδησεογραφικά δελτία, που μεταδόθηκαν μετά τις 10 το βράδυ της Δευτέρας, αλλά και στις χθεσινές εφημερίδες.

Χαρακτηριστική η δήλωση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Κλάους Χανς στην Ολομέλεια του Στρασβούργου, που απηύθυνε μήνυμα αναγνώρισης και σεβασμού στις προσπάθειες του Έλληνα πρωθυπουργού για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ιδέας.

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναφέρθηκε στη μεγάλη προσφορά του Ανδρέα Παπανδρέου στην ιστορία της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. «Στη διάρκεια της σημαντικής αυτής περιόδου της ελληνικής ιστορίας, είπε, η Ελλάδα ολοκλήρωσε με επιτυχία τη μετάβαση της από τη δικτατορία στη δημοκρατία και πήρε τη θέση του πλήρους μέλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη διάρκεια της πρωθυπουργίας του Α. Παπανδρέου η Ελλάδα διαδραμάτισε ένα ζωτικό ρόλο στην Ευρώπη. Αλλά και η Ευρώπη ευαισθητοποιήθηκε της ευθύνες της απέναντι στις μεσογειακές χώρες». Αναφερόμενος, επίσης, στις δύο ελληνικές προεδρίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 1988 και 1994, «Ζηλεύω, είπε, μετά τη πρόσφατη, το 1988 η Ελλάδα πρωτοστάτησε στις οικονομικές διαβουλεύσεις. Το 1994 η ελληνική προεδρία είχε αναλάβει τις διαπραγματεύσεις που έφεραν στην Ευρώπη με επιτυχία τη Σουηδία, τη Φινλανδία και την Αυστρία». Ήταν ο Α. Παπανδρέου, που διαμόρφωσε την ευρωπαϊκή πορεία της Ελλάδας, τότε ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Όλος ο βελγικός Τύπος αναφέρεται στην αποχώρησή του Έλληνα πρωθυπουργού από την ελληνική πολιτική σκηνή. Περισσότερο εκτεταμένη ειδησεογραφία δημοσιεύεται στη γαλλόφωνη «Le Soleil» με τίτλο: «Ο Παπανδρέου εγκαταλείπει τη θέση του πρωθυπουργού». Και υποτίθεται: «Στάσεις από την πολιτική σκηνή του γερμανικού σοσιαλιστικού κόμματος. Το τέλος της διαδοχής όρισε».

Π. ΠΑΝΤΕΛΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΤΕΤΑΡΤΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1995

ΤΟΥΡΚΙΑ

«Τίποτε δεν αλλάζει»

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Δεν είχαν πολύ χρόνο στη διάθεσή τους οι τουρκικές εφημερίδες για εκτενείς αναφορές και σχόλια σχετικά με την παραίτηση του Ανδρέα Παπανδρέου, έτσι το θέμα καλύφθηκε με μερικά μονόστιχα σε μερικές εφημερίδες.

«Αποσύρθηκε ο Παπανδρέου έπειτα από τριακονταετήστη πολιτική καριέρα, και την οποία σχημάτισε κυβέρνηση τρεις φορές», έγραφε χθες η «Σαμπάχ» σε αντιστοίχισή της από την Αθήνα. Την είδηση της παραίτησης δημοσίευαν επίσης η «Χουριέτ», η «Μιλίετ» και η «Τζουρτζουρίετ».

Χρόνος και διάθεση δεν έχει και η πολιτική ηγεσία, που έχει μερικά τις αυτές τις μέρες το κυνικό πρόβλημα του σχηματισμού νέας κυβέρνησης. Από σήμερα ενδεχομένως θα υπάρξουν αφηρώματα και εκτενής δημοσιεύματα στον Τύπο μιας χώρας όπου ομολογούμενος είναι γνωστό όνομα αυτό του Παπανδρέου. Χαρακτηριστικοί όπως

ΤΕΤΑΡΤΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1995 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΑΡ. ΑΜΠΑΤΖΗΣ

Ο Ανδρέας Παπανδρέου με την τότε πρωθυπουργό της Τουρκίας Τουργούτ Οζάλ

πουν» πέραν του Ατλαντικού

«Ερχονται οικονομικές αλλαγές»

ΓΑΛΛΙΑ

«Ο τελευταίος μεγάλος ευρωσοσιαλιστής αποχωρεί»

Στη Γαλλία, τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα ενημέρωσης αναφερόμενα στην παραίτηση του πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου υπογραμμίζουν την ισχυρή προσωπικότητά του στην ελληνική και διεθνή πολιτική σκηνή και ότι «μετά το θάνατο του Φρανσουά Μιτεράν και την αποχώρησή από την ενεργή πολιτική του Μισού Σοάφες, είναι ο τελευταίος μεγάλος σοσιαλιστής ηγέτης της Ευρώπης που απερχεται από την πολιτική».

Την ιστορική του απόφαση όλοι χαρακτηρίζουν με σεβασμό. Πέντε είναι οι υποψηφίοι για τη διεύθυνση, αλλά η επιλογή θα γίνει μεταξύ του Κώστα Σημίτη, τον πρώην υπουργό Οικονομικών που έχουν επικυρώσει «Ελλάς Ροκά» για το πρόγραμμα λιτότητας και που είναι εννοούμενος των δημοσκοπήσεων, και στον Γερσάμο Αρσένη, τον υπουργό Αμυνας, φαβορί του κόμματος με τον Ακη Τσοχατζόπουλο».

Η εφημερίδα «Μοντ» αναφέρεται σε τρίτο άρθρο της στην παραίτηση του Α. Παπανδρέου και στις διεργασίες για την ανάδειξη πρωθυπουργού. «Πέντε υποψήφιοι διεκδικούν τη θέση του πρωθυπουργού», αναφέρει, «με την πρωτοκαθεδρία τριών: ο Τσοχατζόπουλος, άτομο του μηχανισμού, ο Κώστας Σημίτης, επικεφαλής του εκλογικού χρονιστικού ρεύματος, και ο Γερσάμος Αρσένης, ο οποίος μπορεί να ικανοποιήσει στην υποστήριξη των λαϊκών. Οι δυο άλλοι υποψήφιοι, οι Απόστολος Καλαμάνης και Γιάν-

νης Χαλαμπόπουλος, προέρχονται από το χώρο του Κέντρου». Η εφημερίδα «Αμπερασόν» σε άρθρο της με τον τίτλο «Ο Α. Παπανδρέου εγκαταλείπει την εξουσία», αναφέρεται στην παραίτηση του χαρακτηρίζοντάς τον ως «το χαρισματικό ηγέτη της ελληνικής Αριστεράς».

Η εφημερίδα «Φιγκαρό» δημοσιεύει πρακτορειακό τηλεγράφημα με την είδηση της παραίτησης του Πρωθυπουργού και την αναμενόμενη συνεδρίαση διευθύνσεως. Ο εκπρόσωπος του υπουργείου Εξωτερικών Ζαν Ρουμέλντ, απαντώντας σε ερώτηση της «Ε» για την αντίδραση του σχετικά με την παραίτηση του Πρωθυπουργού, δήλωσε: «Δεν θα ήθελα να κάνω σχόλιο για την εσωτερική ελληνική πολιτική. Αλλά με την ευκαιρία αυτή, επιθυμώ να εκφράσω τις ευχές όλων μας στη Γαλλία για την πλήρη αποκατάσταση της υγείας του κ. Παπανδρέου. Είμαστε πεπεισμένοι ότι οι σχέσεις φίλης και συνεργασίας που ανέπτυξε ο κ. Παπανδρέου με πολλές γαλλικές κυβερνήσεις θα βρουν εποικοδομητικές προεκτάσεις».

ΗΡΑ ΦΕΛΟΥΚΑΤΖΗ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Θέλουν Σημίτη

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Η παραίτηση του Ανδρέα Παπανδρέου από την πρωθυπουργία απασχόλησε χθες (σε περιορισμένη έκταση) και τα γερμανικά ΜΜΕ. Οι εφημερίδες λόγω χρονικού ορίου περιορίστηκαν απλά στην είδηση της παραίτησης. Ιδιαίτερη αναφορά, πάντως, γίνεται στους δύο βασικούς υποψηφίους για την πρωθυπουργία, τους Γ. Αρσένη και Κ. Σημίτη. Η μεγάλη εφημερίδα του Βερολίνου «Ταγκετσετάγιου» έγραψε τη Δευτέρα, πριν ακόμη γίνει γνωστή η υποβολή παραίτησης του Ανδρέα Παπανδρέου, ότι «της περισσότερης πιθανότητας να εκλεγεί πρωθυπουργός έχει ο κ. Σημίτης, καθώς στην Αθήνα πιστεύουν ότι είναι ο μόνος που μπορεί να τα βάλει σε επικείμενες εκλογές με τη Νέα Δημοκρατία».

Το ειδησεογραφικό τηλεοπτικό κανάλι Ν-Τ.Β. αφού μετέδωσε χθες την είδηση παραίτησης του Ανδρέα Παπανδρέου, ανέφερε και αυτό, ως πιθανότερους διαδόχους τους Σημίτη και Αρσένη. Πάντως, γεγονός είναι ότι στη Γερμανία, ως πιο επιθυμητός διάδοχος του Ανδρέα Παπανδρέου, κρίνεται από πολιτικούς όλων των κομμάτων ο κ. Σημίτης. Αυτό όχι μόνο γιατί γνωρίζει τη Γ. Γερμανία, αλλά και γιατί θεωρείται γνώστης της ευρωπαϊκής πραγματικότητας, άνθρωπος ευρωπαϊστής.

Π. ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΥΠΡΟΣ

«Γενναία πράξη»

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Γενναία πράξη, ανάξια της Ιστορίας του, χαρακτήρισε η κυπριακή κυβέρνηση διά του εκπροσώπου της Γιαννάκη Κασουλίδη την απόφαση του Ανδρέα Παπανδρέου να παραιτηθεί από την πρωθυπουργία και ενθάρρυνε η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ να εκλέξει τον καλύτερο ως νέο πρωθυπουργό, με τον οποίο, όπως είπε, ο πρόεδρος Κληρίδης θα έχει διαβουλεύσεις στην Αθήνα για το Κυπριακό.

Σε ερώτηση για το πρόσωπο που θα επιθυμούσε να δει η κυπριακή πλευρά στην πρωθυπουργία της Ελλάδας, ο κ. Κασουλίδης απάντησε: «Εκείνον που θα εκλέξει η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ», ενώ σχολιάζοντας άλλη ερώτηση κατά πόσο η ασθένεια του Α. Παπανδρέου και η αποχώρησή του επηρέασαν ή θα επηρεάσουν τις εξελίξεις στο Κυπριακό, απάντησε αρνητικά. Πρώτα απ' όλα, ο κ. Κασουλίδης χαρακτήρισε την απόφαση του Ανδρέα Παπανδρέου ως «Γενναία πράξη».

Θ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

«Μεγάλος φίλος του Τρίτου Κόσμου»

Την εκτίμηση ηγετών και κυβερνήσεων του Τρίτου Κόσμου στην προσωπικότητα του Ανδρέα Παπανδρέου επανειληπτικά χθες με δηλώσεις τους στον ανταποκριτή του Ιρανικού Πρακτορείου Ειδήσεων (IRNA) Ναβάζμ Χαν οι επικεφαλής των διπλωματικών αντιπροσωπειών στην Αθήνα του Ιράν, της Παλαιστίνης, του Πακιστάν και της Ινδίας. Ο πρόεδρος του Ιράν, Κασέμ Μοχάμντ Αλί, αναφερόμενος στην περσική ελληνοϊρανική παρομοίωση για την ειρήνη στην Βοσνία και τόνισε: «Γνώρισα τον Ανδρέα Παπανδρέου μόλις το 1990, και τότε κατάλαβα ότι ήταν ένας φίλος για το Ιράν», επισήμανε. «Θεωρείται ως ο ηγέτης που υποστήριξε περισσότερο στο διπλωματικό χώρο το παλαιστινιακό ζήτημα», είπε χαρακτηριστικά ο πρόεδρος της Παλαιστίνης Αμπντάλ Αμπντάλ. Ο πρόεδρος του Πακιστάν, Ρασίντ Αχμέτ, δήλωσε: «Ο Ανδρέας Παπανδρέου ήταν ένας υπέρμαχος των υποθέσεων του Τρίτου Κόσμου και η απουσία του θα μας είναι αισθητή».

Ο επιτετραμμένος της πρεσβείας της Ινδίας Κ.Ν. Βασουντέβα χαρακτήρισε τον Ανδρέα Παπανδρέου «μεγάλο φίλο της Ινδίας».

ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

«Περίοδος αβεβαιότητας»

Σε περίοδο γεμάτη αβεβαιότητα εισέρχεται η Ελλάδα, εκτιμά σε σχόλιο του το ειδησεογραφικό πρακτορείο «Ταγκιούγκ», μετά την απόφαση του Ανδρέα Παπανδρέου να αποχωρήσει από την πολιτική σκηνή. Ο Έλληνας πρωθυπουργός, αναφέρει το «Ταγκιούγκ», είναι ένας αγαπητός και χαρισματικός ηγέτης που πάντοτε μετρούσε το συμφέρον του λαού, γνώριζε τα προβλήματά του, είχε κύρος και καθοδηγούσε με αποφασιστικότητα ένα από τα μεγαλύτερα κόμματα της Ελλάδας. Το «Ταγκιούγκ» αναφέρει ακόμη ότι και μεταξύ των στελεχών του ΠΑΣΟΚ εκφράζονται φόβοι ότι η μεταπαπανδρεϊκή εποχή θα μπορεί να είναι θυελλώδης και αταξία αν δεν γίνουν εγκαίρως οι απαραίτητες ενέργειες.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

«Πατέρας της δημοκρατίας»

ΜΕΛΒΟΥΡΝΗ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Πρώτη είδηση ήταν χθες σε όλα τα μέσα ενημέρωσης της Αυστραλίας η παραίτηση του Ανδρέα Παπανδρέου. Τίτλος, τηλεόραση και ραδιόφωνο προέβλεπαν με ξεχωριστή έμφαση την παραίτηση του Έλληνα πρωθυπουργού, δίνοντας αρκετά στοιχεία για τη ζωή και την πολιτική του δράση. Εκ μέρους της αυστραλιανής κυβέρνησης έκανε δηλώσεις ο ελληνικής καταγωγής υπουργός Μετανάστευσης, γεωργιστής Νίκος Μπάλας, ο οποίος κάλεσε το λαό της Αυστραλίας να εκφράσει την εκτίμησή του για τη μεγάλη προσωπικότητα της ελληνικής πολιτικής σκηνής. Ο Ανδρέας Παπανδρέου, όπως αναφέρεται στην ιστορία ως ο πατέρας της δημοκρατίας στη μεταπολεμική Ελλάδα.

Τ. ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ

Του Δ.Π. ΔΗΜΑ

Η παραίτηση του Έλληνα πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου «γεννά την ελπίδα ότι τελικά θα επέλθουν οικονομικές αλλαγές» στη χώρα, επισκομίζουν η εγκυρη, συντηρητική πολιτική εφημερίδα της Νέας Υόρκης «Γουόλ Στρίτ Τζόρναλ».

«Ο πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου, ο νονός της ελληνικής πολιτικής για περισσότερο από μια δεκαετία, παραιτήθηκε χθες, τερματίζοντας πιθανώς μια περίοδο αβεβαιότητας, που έχει αναστατώσει την ελληνική οικονομία», παρατηρεί η εφημερίδα που αντανάκλασε τις αμερικανικών οικονομικών και επιχειρηματικών κύκλων, οι οποίοι θεωρούν και χαρακτηρίζουν την Ελλάδα οικονομικά και πολιτικά «χαώδη και άρχηστη περίπτωση» («basket case»). Εκτίμηση, που κατά κύριο λόγο απεδόθη στην «αντιφατική» πολιτική κυρίως της πρώτης θητείας Παπανδρέου, αλλά βεβαίως και στην «εργαματικότητα που επικρατεί στην Ελλάδα».

Ανεξάρτητα από τα όποια κενά που υπάρχουν στην παραίτηση Παπανδρέου και τις ερμηνείες που δίνονται, ο αμερικανικός Τύπος είδε στο σύνολό του πως με την παραίτηση του πρωθυπουργού «μια εποχή στην ελληνική πολιτική έφθασε στο τέλος της», όπως γράφει χαρακτηριστικά η «Νιού Γιορκ Τάιμς».

Οι δύο έγκυρες αυτές εφημερίδες σημειώνουν τη «μάχη διαδοχής», που δίνεται αυτή την εποχή στο κυβερνών κόμμα, και τονίζουν πως «είχε τώρα στενέψει» μεταξύ του πρώην

υπουργού Βιομηχανίας Σημίτη και του υπουργού Αμυνας Αρσένη», όπως λέει η «Νιού Γιορκ Τάιμς».

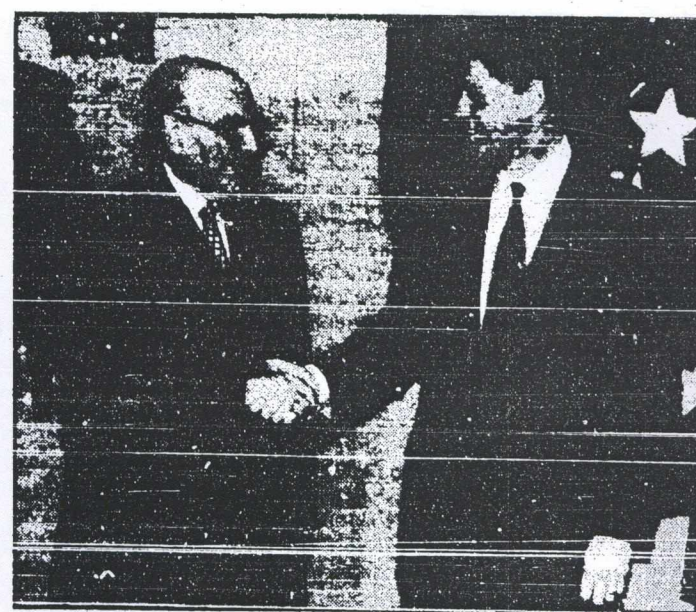
«Βραχυπρόθεσμα», παρατηρεί η «Τζόρναλ», «καθώς εντείνεται η μάχη διαδοχής, είναι πιθανή η εσωκομματική διαμάχη... αλλά υπάρχουν ελπίδες ότι η νέα κυβέρνηση ίσως να επιδιώξει (απαιτούμενες) οικονομικές αλλαγές, μετά τη μάχη της διαδοχής».

Η «Τζόρναλ», που δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα και προσοχή στις θετικές οικονομικές προσδοκίες από την παραίτηση του κ. Παπανδρέου, παρατηρεί ότι «παρά το γεγονός πως οικονομικοί αναλυτές ελπίζουν σε διαμόρφωση της οικονομίας, εκτιμούν ότι καθίστανται από τους υποψηφίους είναι πιθανό να κάνει δραστηριές αλλαγές» και προϋποθέτει ότι «η οικονομική πολιτική της Ελλάδας υπαγορεύεται κατά πολύ από τα κριτήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που πρέπει να πληρούνται από τα μέλη της αν θέλουν να προσχωρήσουν στη νομισματική ένωση στο τέλος της δεκαετίας».

«Τώρα, με την αποχώρηση

Παπανδρέου», προσθέτει η «Γουόλ Στρίτ Τζόρναλ», «οι αναλυτές ελπίζουν ότι το πρόγραμμα ιδιωτικοποίησης της Ελλάδας θα επανέλθει στο σωστό δρόμο», ενώ παράλληλα διαπιστώνει ότι «η κυβέρνηση ίσως και να μην έχει άλλη εκλογή, γιατί με δεδομένο το τεράστιο χρέος του δημόσιου τομέα να έχει περικοπεί μέχρι το κόκαλο, η Αθήνα έχει εξαντλήσει όλες τις πηγές εσόδων της».

Η εφημερίδα της Νέας Υόρκης, όπως και ο λοιπός αμερικανικός Τύπος, που ωστόσο κάλυψε το γεγονός κυρίως από τα τηλεγραφήματα των διεθνών ειδησεογραφικών πρακτορείων, αναφέρονται εν συντομία στην καριέρα Παπανδρέου και στην επιρροή, που είχε στην ελληνική πολιτική σκηνή, παρατηρώντας ότι κατά την πρώτη θητεία του στην κυβέρνηση έπαιξε το αντιαμερικανικό, αντικοινοτικό και αντιΝΑΤΟϊκό χαρτί, ενώ αντίθετα, κατά τη δεύτερη θητεία του, με την εξαφάνιση της Σοβιετικής Ένωσης, αδυνατώντας να «πείσει τους Αμερικανούς κατά των Σοβιετικών» προσχω-

Ανδρέας Παπανδρέου και Μπιλ Κλίντον στις Βρυξέλλες τον Ιανουάριο του 1994

μόστηκε ανάμεσα, παρατηρεί η «Τάιμς». Η ίδια εφημερίδα παρατηρεί και αυτή ότι δεν έλαβαν χώρα κατά τη διακυβέρνησή του οι προσδοκώμενες μεταρρυθμίσεις, πέραν από κά-

ποιες αλλαγές στην πρώτη θητεία του, και έτσι «η οικονομική του πολιτική θεωρείται ευρύτερα αποτυχημένη, που εξακολουθεί να παραλύει την ανάπτυξη της Ελλάδας».

τη διαδοχή θα είναι μεταξύ Αρσένη και Σημίτη. Ποιος θα γίνει νικητής; Όλα δείχνουν ότι θα τα καταφέρει ο δεύτερος, όπως αυτές τις ώρες ο «ολοκλήρω του χάρου του κόμματος γίνονται συναντήσεις και συνεδριάσεις. Έτσι, δεν αποκλείεται να ενθαρρυνθεί μάχη και ο Καλαμάνης με τον Τσοχατζόπουλο».

...Ο γηραιός Παπανδρέου παραδόθηκε βάζοντας σε μετέλαβε την αγανακτική του Δήμητρα, η οποία, αν νικήσει ο Σημίτης, θα βρεθεί πολιτικά μόνη της.

Α. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ

Η «Ουάσιγτον» γράφει ότι ο σύγκρουση και